bokselskap.no 2010.
Ivar Aasen: *Symra*.
Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Symra.

Tvo Tylfter med nya Visor.

Ivar Aasen

1863.

Fyrestev

1. Gamle Norig

2. Nordmannen

3. Dei gamle Fjelli

4. Heimvegen

5. Gamle Grendi

6. Vaardagen

7. Sumarkvelden

8. Haustvisa

9. Hugen

10. Von og Minne

11. Saknad

12. Elskug-Kvæde

13. Det einlege Standet

14. Vanvyrdnad

15. Tolugt Mod

16. Tjon og Von

17. Fals og Fusk

18. Uvitingskap

19. Høgferd

20. Hugen til rikdom

21. Att og fram

22. Gløymska

23. Livet

24. Nøgje

Tillag

Livssyn

Fyrestev.

So ymse Folk eg kjenner til,
som hava Hug til at kveda;
og faa dei nokot, som høva vil,
so hava dei rett si Gleda.

Men strengt om Stevet døma dei,
og Fusk er faafengt at bjoda;
til klena Visor dei segja Nei,
dei ropa berre paa goda.

«Kom med Visor, og helst av deim,
som kvika og inkje krenkja;
slikt som høver vaar eigen Heim,
og slikt som me sjølve tenkja.»

«Tenk paa deim, som turva Mod,
Som standa i Tvang og Trengsla.
Ei liti Hjelp var fulla god,
naar Hugen stend i Stengsla.»

Heppen var den, som hadde Dug
at kveda Tanken til Ende,
so dei, som høyrde, fekk same Hug
og sjølve det same kjende.

Heppen den, som var so hæv,
at slik ei Gaava han aatte
og kunde gjera so gilde Stev,
at Folket læra deim maatte.

Eg hever freistat so einkvar Gong,
um sjølv eg Stev kunde gjera;
men sjeldan fekk eg so min Song,
som helst han skulde vera.

Det vantar nokot paa Kraft og Vald.
Um Tanken er varm nog inne,
naar han kjem ut, so er han kald;
han fester seg aldri paa Minne.

Difyre legg eg so litet fram;
eg vil inkje Tidi spilla.

Det skal inkje verda so lang ein Glam:
eg vil berre Harpa stilla.

Symra teiknar til Sumars Bil;
um Vaaren tidla ho blømer;
men fleire Blomar maa koma til,
naar Kulden or Markom rømer.

---

1. Gamle Norig.

---

1. Gamle Norig, nørdst i Grendom,
er vaart eiget Ættarland.
Der er Hav, som heilt aat Endom
leikar um den lange Strand.
Der er Vikar og Votn og Øyar,
tusund Fjordar og tusund Fjell,
Snøydor, der sjeldan Snjoen tøyar,
Dalar, der Fossen diger fell.

2. Leid er vel den lange Vetter,
endaa grøn vaar Granskog stend,
og naar Lauv i Lidom spretter,
fagre Liter fær vaar Grend.
Store Dagar og stutta Næter
lida lett um den ljose Jord;
Strand og Fjord og Fjell og Sæter
skiner av Sol fraa Sud og Nord.

3. Born av deim, som bygde Landet,
er paa Tuftom endaa til;
Garden stend i gamle Standet,

bygd og bøtt som Bonden vil.
Van til Møda, meir en til Kjæla,
leikar Lyden paa Land og Sjo.
Giv han sitje med Sømd og Sæla
trutt paa Tuftom i Trygd og Ro!

---

2. Nordmannen.

(Tone: Dei vil alltid klaga og kyta.)

1. Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

2. Og han vandest til Vaagnad og Møda,
der han laut vera herdig og sterk;
og han høyrer med Hugnad ei Røda
um stor Manndom og dugande Verk.

3. Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land.
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

4. Naar han kom paa dei rikaste Leider,
saag han tidt, at han litet var kjend;
men han visste ein Vyrdnad og Heider,
som kan bu i den armaste Grend.

5. «Lat deim hava den Æra, dei kunna,
og sin Rikdom og Styrke dertil,
naar som berre dei meg vilja unna

at faa raada min Arv, som eg vil.»

---

3. Dei gamle Fjelli.

---

1. Dei gamle Fjell i Syningom
er altid eins at sjaa,
med same gamle Bryningom
og same Toppom paa.
I Bygdom byggja Sveinarne,
og Huset stender laust;
men dei gamle Merkesteinarne
dei standa lika traust.

2. Paa Fjellom er det leikande
at ganga til og staa
og kring um Toppen reikande
so vidt um Land at sjaa:
til Havet kring um Strenderna
med Skip som Fuglar smaa,
og til Fjelli kring um Grenderna
med tusund Bakkar blaa.

3. Der er so mange Hendingar
i Bygdom komne til;
me sjaa so mange Vendingar
alt paa eit litet Bil.
Dei hava snutt um Vollarne
og flutt og rudt og bygt;
men dei gode gamle Kollarne
dei standa lika trygt.

4. So stod dei gjenom Tiderna
vel mange tusund Aar;
og Graset voks um Liderna,
og Lauvet kom kvar Vaar;
og Vinden tok um Topparne
og Vatnet tok um Fot;
men dei gilde gamle Kropparne
dei toko traust i mot.

5. Av Hav kom Sjomann sigande
og lengtad' etter Land,
daa saag han Fjelli stigande
og kjendest ved si Strand.
Daa kom det Mod i Gutarne,
som saag fin Fødestad.
Ja dei gode gamle Nutarne
dei gjera Hugen glad.

---

4. Heimvegen.

---

1. I Heimen der hyggjer seg Barnet best,
til Heimen vil Ungdomen stunda,
og Mannen, som sviver i Aust og Vest,
vil helder paa Heimferdi skunda.
Um Landet var bratt,
og steinutt og svadt,
og Mødor i Vegen var manga,
paa Heimvegen gjekk det daa helder radt,
og Milerna vardt inkje langa.

2. Mauren kryp aldri so vidt i Kring,

han leitar ei uppatter Tuva,

og Mannen løyp inkje so lang ein Sving,

han lengtar ei heim til si Gruva.

Um og han var glad

i framande Stad,

so vil inkje Hugen seg festa,

og Heimen med Haugar og Stein og Svad,

han verder daa kjærast at gjesta.

3. Ja heima der baka dei Braudet best,

og vænaste klippa dei Klædi,

der hava dei Klangen i Maalet mest

og vænaste kveda dei Kvædi.

Der ser du ein Dag

med ljosare Lag,

og Skog med eit mildare Skygge;

og raamar so Sorgi deg der med eit Slag,

so finner du endaa eit Hygge.

---

5. Gamle Grendi.

---

1. Tidt eg minnest ein gamall Gard

med store Tre og Runnar,

Vollar, Bakkar og Berg og Skard

og Blomster paa grøne Grunnar.

Der eg hadde meg so godt eit Rom:

Hus og Mark med baade Bær og Blom,

alt eg nøytte som ein Eigedom

med baade Lut og Lunnar.

2. Der var Dalar og Lider nog,
der Lur og Bjøllor klungo;
Der var Ruster og fager Skog,
der tusund Fuglar sungo.
Tett med Stova stod ei Bjørk so breid,
der hadde Skjorerna sitt gamle Reid,
Staren song i kvar ein Topp, som beid,
og Erlor i Tunet sprungo.

3. Heima var eg so vida kjend
og slapp inn, kvar eg vilde,
i kvart Hus i den heile Grend,
um endaa Folket kvilde.
Der var Kjenningar i kvar ei Kraa
og naar eg ukjende Folk fekk sjaa,
spurde eg radt, kvar dei var ifraa,
og *dei* var lika milde.

4. Var det nokon, som der leid vondt
og vardt fyre Tap og Spilla,
braadt det spurdest um Bygdi rundt
og alle tykte, det var illa.
Ofta minnest eg mi gamle Grend,
naar eg framand ut i Verdi stend,
heimlaus, frendelaus og litet kjend,
og likar paa Leiken illa.

---

6. Vaardagen.

---

1. Upp av Krakken!
Sumarsoli skin i grøne Bakken;

Jordi hever fenget Helgar-Plagget paa,
Skogen stend i Lauv so lysteleg at sjaa.
Livet lettnar,
Vollen turkar seg, og Vegen slettnar.

2. Varma Guster
leda Lauvet paa dei grøne Ruster.
Nyst var Regn, og Jordi fekk sit milde Bad,
reint er kvart eit Straa, og laugat kvart eit Blad;
Toppen sprikjer,
Blomen slær seg ut, og Bladet slikjer.

3. Inn um Glaset
fær eg Angen av det grøne Graset.
Vist er Vinden rik paa Liv og Lækjesaft;
ut eg vil og sanka Helsebot og Kraft;
alt for lenge
sat eg inne som ein Fugl i Stenge.

4. Kvar ein kagar,
altid nokot nytt seg uppedagar.
Nye Blomar spretta fram paa alle Rom;
lette Fivreld' yppa seg fraa Blom til Blom;
Fuglar sviva
upp med Song og rundt um Rusti driva.

5. Kvar ein lyder,
Liv og Ljod paa Viddom fram seg byder.
Lat oss ganga seint og sjaa oss vel i Kring:
Vegen er saa full av fagnadsame Ting.
Langa Stunder
treng eg til at sjaa paa desse Funder.

---

7. Sumarkvelden.

---

1. Velkomen atter hit til vaara Grender,
velkomen her, du sæle Sumarkveld,
med Lauv og Gras ut yver alla Strender
og gule Blomar i den grøne Feld,
med lette Smaasky, lagd i langa Render
som Traadar i det høge Himmel-Tjeld,
og med den milde Ljosken, som seg breider
ut yver Fjell og Fjord paa alla Leider.

2. Her er so ljos ein Lit paa alle Grunnar
for ljos til Natt og mesta dim til Dag.
Dei stille Votni standa blaa som Brunnar,
og Fossar syna seg i kvite Drag.
Det myrkjer i dei tette Holt og Runnar;
det ljoskar i dei blakke Bygdalag,
Den ljose Himmel speglar seg i Sjoen
og blikar mildt i Doggi yver Moen.

3. Her glytter Ljos igjenom tusund Gluggar
imillom Lauvet i den tette Lund.
Inn under Bjørkom standa ljose Skuggar
rett som ein Flekk um Roti, lett og rund.
Det gustar ingen Vind, som Toppen ruggar,
i denne kvildarrike Nattarstund.
Den snøgge Fuglen kurer, trøytt av Dagen,
og rosutt Fivreld' roar seg i Hagen.

4. Den sidste Sol-Blenk er i Havet sokken,
den fyrste kjem snart or den laage Grop;

ein Dag er tendrad, fyrr en hin er flokken,
og Kveld og Morgon renna heilt i Hop.
Snart vaknar upp den kvilde Fuglaflokken
og helsar Morgonen med Glede-Rop.
So riser Soli til den lange Svingen
og set ein annan Lit paa heile Kringen.

5. Kom, lat oss nøyta Tidi, som ho strider,
og minnast, at ho skrider ofsa fort.
Med kvar ein Dag, med kvar ein Kveld, som lider,
eit Stig mot myrke Vetteren er gjort.
Det kjem ein Dag, daa kvar ein Blom, som bider,
er fallen av; og slikt eit Fall er stort.
Di skal eg sjaa paa Blomen, fyrr han blaknar,
og nøyta Sumar'n, fyrr eg honom saknar.

8. Haustvisa.

1. Sumaren kverv og snur seg burt;
Dag etter Dag han ut or Synom siger.
Graset vil verda styrdt og turt.
Ljoset vil minka; Myrkret stiger.
Dagen er stutt, og Natti lang;
so er no Aarsens gamle Gang.

2. Lysande gult er Lauvet litt.
Heppelegt Liv, som fær so fager Daude!
Skogen er trøytt av Plagget sitt;
ymise Toppar standa snaude.
Losnat av Kvistom eitt og eitt

ligg yver Jordi Lauvet breidt.

3. Snart er den ljose Bjørki snaud;
snart faa me sjaa det sidste Lauvet losna.
Hagen er tom, og Engi aud,
Røterna standa i Jordi frosna.
Men yver lordi, aud og tom,
ligger det Fræ til Gras og Blom.

4. Vetteren kjemer kald og streng;
sæl er no den, som kann i Husom hyggjast
Gleda flyr ifraa Mark og Eng,
Fuglarne burt or Bygdom styggjast,
men sine Reid ifraa sidste Vaar
vitja dei vist et annat Aar.

5. Endaa me vilja paa Landet sjaa,
helst naar me faa ein liten Glytt av Soli.
Eingong me fegre Dagar faa,
helst naar det glider fram um Joli.
Og etter all den lange Kvild
kjemer vel Vaaren, ljos og mild.

---

9. Hugen.

(Tone: Kjerringa med Staven.)

1. Hugen fer so vida
millom Von og Kvida.
Myket kjemer til, som ingen hadde spaatt,
myket kjemer stort og verder sidan smaatt.
Hugen fer so vida.

2. Hugen fer som Daaren,
drøymer stødt um Faaren.
Fram i Vegen trur eg, er ein Bakke bratt;
naar eg kjemer der, so er det berre flatt.
Hugen fer so vida.

3. Hugen fer som Draumen
att og fram i Straumen.
Fram i Vegen vist eg ventar meg en Skatt;
naar eg kjemer der, so er han burte radt,
Hugen fer so vida.

4. Hugen fylgjer Tidom,
trøyttest ut av Stridom.
Naar eg ser, eg inkje Huset større fær,
gjerer eg meg nøgder med det, som det er.
Hugen fer so vida.

---

10. Von og Minne.

(Tone som «Den sidste Rose».)

1. Von og Minne fara vida,
kvar sin Veg dei sviva um.
Uttast er den ljose Sida;
fremst er Vegen myrk og skum.
Fram i Myrkret Voni vender,
uviss um si rette Leid;
att i Ljoset Minnet stender,
der er Vegen kjend og greid.

2. Att paa Vegen Mannen kagar,

ofta sturen, stundom glad.
Spillte Stræv og spillte Dagar
ser han der paa mangein Stad,
Annan Veg det hever gjenget,
en som sjølv han vilde spaa;
ymse Ting han hever fenget,
som han aldri tenkte paa.

3. Store Støytar skjekkja Heimen;
gamla Voner stupa ned.
Mannen trengjest med i Sveimen
att og fram forutan Fred.
Førd i Ring av stride Straumar
driv han fraa si Stemna snart;
og dei gamle kjære Draumar
kverva undan etter kvart.

4. Det, som minst av alt eg trudde,
saag eg stundom ganga fram;
det som helst i Hugen budde,
det gjekk helder av med Skam.
Fegen saag eg ymse milde
Syn, som fagra Voner gav;
men den Ting, som helst eg vilde,
vardt der inkje nokot av.

5. Men um Voni stundom sviker,
trur eg endaa, ho er god.
Naar som Lukka fraa meg viker,
helder Voni upp mitt Mod.
Lat dei mindre Voner fara,
lat deim falla utan Sut,

naar dei største vilja vara
trufast heile Vegen ut.

11. Saknad.

1. Eg veit so vel, det finst ein Skatt,
som vel eg hava maatte;
og ingen Mann det vilde skadt,
um eg den Skatten aatte.
Og fann eg den, var alting vel;
eg skulde vera rik og sæl.
Men aldri veit eg Grunnen,
der han skal verda funnen.

2. Eg veit so vel, det finst ein Stad,
kann henda nær ved Sida,
der vist eg skulde verda glad
og gløyma burt all Kvida.
Og kom eg der, so fekk eg naa
den Ting, som mest eg sakna maa.
Men det er heile Skaden:
eg finner aldri Staden.

3. Eg veit so vel, det finst ein Barm
med same Kjensla inne,
med same Hug og same Harm
og same Von og Minne.
Og fann eg den, vardt alting rett,
og Livet skulde strida lett.
Men det er verst at minnast:
me skulo aldri finnast.

12. Elskug-Kvæde.

(Visetone fraa Sogn.)

1. Naar eg singe den, eg vilde,
aa, eg skulde voret glad;
som til Gjestabod og Gilde
gjekk eg til min Armods Slad.
Lat so vera, det vardt Møda;
mødast lyt ein, kvart ein vil.
Um det og var trongt um Føda.
Armod er me vane til.

2. Naar eg berre paa det tenkjer,
ljosnar Heimen som en Dag;
alt eg gløymer, som meg krenkjer,
allting fær eit annat Lag.
Hugnad som ei Himmels-Sending
strøymer inn i alt mitt Vit.
Allting fær si rette Vending,
Livet fær sin rette Lit.

3. Alt, me skulde havt at røda,
vilde seint sin Ende faa.
Fagnad millom Trong og Møda
knapt det skulde skortat paa.
Inkje trur eg, nokon gaadde
myken Ufred, der me var;
inkje trur eg, at der raadde
myket Strid og strenge Svar.

4. Naar me gjekk i Onni saman,
skulde Verket fallet lett.
Laga skulde me med Gaman
alt, som best me hadde seet.
Aldri er det tungt at træla,
der ein stødt kann Hugnad sjaa.
I eit Hus med Fred og Sæla
der verd alla Mødor smaa.

5. Lat deim etter Pengar grava,
dei som stødt paa Rikdom sjaa.
Naar ein fulle Hus kann hava,
tru dei, inkje stender paa.
Endaa ymist Folk eg kjende,
som var rikt og kom i Skort;
og paa same Tid det hende,
at eit litet Bu vardt stort.

6. Nei, den Skatten vil eg unna
deim, som honom hava vil,
helst til deim, som aldri kunna
utan Rikdom vera til.
Men ein Heim, der Hugnad kvilde,
var den Ting, som mest meg drog.
Naar eg finge den, eg vilde,
var eg altid riker nog.

---

13. Det einlege Standet.

---

1. Det einlege Standet skal vera so gildt.
Dei tru, du er fri fyre alt, som er ilt;

dei segja, du slepper at mødast og syrgja,
du raader deg sjølv og treng ingen at spyrja.
So er du vel heppen og fegen og sæl?
Aa nei, det slapp du vel. Aa nei, det slapp du vel.

2. Du høyrer og ser no um Dagen so mangt,
og fekk du fortelja, so vardt det vel langt.
Daa er det vel nokon, som med deg vil røda
og spyrja deg ut um di Moro og Møda;
d'er nokon, som bryr seg um det, du fortel?
Aa nei, det slapp du vel. Aa nei, det slapp du vel.

3. Og fer Du or Huset paa Langvegen ut,
so skal der vel verda ei Sorg og ei Sut.
D'er nokon, som spyrr deg, naar heim du skal venda,
og vil, at du Helsingar heimtil skal senda,
og ynskjer, at alt maatte ganga deg vel?
Aa nei, det slapp du vel. Aa nei, det slapp du vel.

4. Og kjem du so heim fraa den framande Stad,
so er det vel einkvar, som gjerer seg glad.
D'er nokon paa Bryggja, som Helsingar hentar;
d'er nokon, som stender paa Vorren og ventar
og helsar deg blidt og er lystig og sæl?
Aa nei, det slapp du vel. Aa nei, det slapp du vel.

5. Og Sotter og Sykjor kann lett koma paa,
daa er der vel Hugning og Hjelp til at faa.
Du kvider og syter og fær inkje sova,
daa er det vel nokon, som ser inn i Stova;
d'er nokon, som græt, um du talmast i Hel?
Aa nei, det slapp du vel. Aa nei, det slapp du vel.

6. Nei, kann du deg aldri ei Menneskja faa,
so maa du all Hugnad av Tankarne slaa
og venja deg vel til at sakna og strida,
og trøysta deg med: der er fleire, som lida;
det einlege Liv gjerer ingen Mann sæl.
Aa nei, det slapp du vel. Aa nei, det slapp du vel.

---

14. Vanvyrdnad.

---

1. Det gjeng so ymist til i Verdi;
her er so mangt at undrast paa.
D'er tvo, som gjera same Gjerdi,
men aldri same Vyrdnad faa.
Den eine fær seg Ros og Mæta,
og hin fær helder Last og Skam;
den eine gjeng i Lyst og Kjæta,
og hin fær aldri Foten fram.

2. Me undrast paa, me sjaa so mange,
som faa sin Lut av alle Ting;
me standa faste som ein Fange,
men andre leika rundt i Kring,
Den Skatt, som høver til vaart Tykke,
den maa me venda Hugen fraa;
det var for godt, so fagert Stykke;
det kjem av di, me er for smaa.

3. Naar arme Hunden kjenner Angen
av Kjøtet paa det varme Fat,
daa lyt han halda Hugen fangen
og venta paa ein verre Mat.

Daa er det best, han snur seg fraa det;
han fær so aldri det, han vil.
D'er best, han aldri tenkjer paa det
og aldri veit, at slikt er til.

4. Naar so me verda undan trengde,
der Flokken finner Sessen sin,
og naar me verda utestengde,
der alle hine sleppa inn,
daa er det best at inkje sukka,
men helder so laast inkje sjaa;
for skal ein harma seg og mukka,
so fær ein berre Spott attpaa.

---

15. Tolugt Mod.

---

1. Tolugt Mod er godt at hava.
Tidt mot Straumen fær du kava,
um din Rett er nog so god.
Ymist fær du sjaa og høyra,
som er ilt i Syn og Øyra;
tak det alt med tolugt Mod.

2. Naar du tunge Verk maa gjera
og fær Vantakk heim at bera,
tak det tolugt og ver god.
Fær du vera med i Reidsla
og fær inkje godt av Veitsla,
tak det alt med tolugt Mod.

3. Verda Folk deg alt for fine,

vil dei spotta deg og dine,
gakk ifraa deim og ver god.
Grina dei aat all din Bunad,
aat din Tale, Gang og Snunad,
tak det alt med tolugt Mod.

4. Naar dei til sit eiget Nøgje
gjera berre Laatt og Løgje
av ei Gjerning, som var god;
naar med Skam dei ned vil riva
betre Verk, en sjølv dei driva,
tak det alt med tolugt Mod.

5. Naar dei til sit eiget Gaman
leggja Slarv og Drøsor saman
um ei Grend, som vist er god;
naar dei skjella og skamfara
Folk, som inkje sjølv faa svara,
tak det alt med tolugt Mod.

6. Naar dei Lygn um Landet senda
rundt, og Sanningi forvenda
i ein Storm av Skraal og Ljod;
naar dei truga Folk at tegja,
som eit Ord imot vil segja,
tak det alt med tolugt Mod.

7. Um eit Ord du hever svarat,
og det so var snutt og snarat,
til det reint paa Tverka stod;
var du hutad midt i Talen
som ein Unge, vill og galen,
tak det alt med tolugt Mod.

8. Tru du maa, at Retten vinner,
naar han rette Tidi finner;
men han trenger Verja god,
og det verder langt at bida;
mang ein Harm du fyrst maa lida.
Berre hav eit tolugt Mod.

---

16. Tjon og Von.

---

1. Det gjeng paa berre Tap og Tjon,
som tidt det hever gjenget;
me hava havt so mangei Von
og liten Fagnad fenget.
Det er no stundom so at sjaa,
som ingen Rett var meir at faa.
Kvat skal ein Stakar kveda?
D'er tie Ting at harmast paa
og ingen Ting til Gleda.

2. Ja, naar du ser, kor Folket fer,
so maa du ofta fæla;
den verste Narreskap, som er,
er deira største Sæla;
og det, som alltid dugde best,
er stundom det, dei hata mest.
Kvat skal ein Stakar tenkja?
Han er so van at vera lesst
av Ting, som Hugen krenkja.

3. No var det best at snu seg fraa

og lata Verdi dansa.
All Daarskap, som du stødt fær sjaa,
var aldri verdt at andsa.
Du ser at Urett jamt er gjord,
og Lygner laupa sud og nord.
Kvat skal ein Stakar segja?
Det bryr seg ingen um hans Ord;
di kann han gjerna tegja.

4. Men Verdi gjeng no att og fram;
det maa me alltid læra:
det, som i Fjor var Last og Skam,
det kom i Aar til Æra.
Naar Leiken gjeng i beste Lag,
so kjem det helst eit Atterslag.
Det kann so myket heppa.
Det endaa koma kann den Dag,
daa Retten fram kann steppa.

---

17. Fals og Fusk.

---

1. Med Fals og Fusk er Verdi full,
og mangt eit Korn læst vera Gull;
men naar ein ser det nærre.
so var det verdt eit mindre Rop:
d'er berre Graastein alt i Hop,
og stundom nokot verre.

2. Um Framgang er no myket rødt,
alt nytt skal vera Framgang stødt,
men naar ein ser det nærre,

so gjeng det ymist att og fram:
det eine fær en fegre Ham,
det andre verder verre.

3. Av Fridom skrøyter mangein Mann,
og fagre Ord han tala kann,
men naar det kjemer nærre,
so vil han liten Fridom sjaa,
og kann han Vald i Grendom faa,
han verd ein strenger Herre.

4. Um Landsens gamle Sed og Viis
dei tala tidt med myken Priis,
men naar det kjemer nærre,
naar sjølv dei gamall Sed faa sjaa,
so kvekka dei og røma fraa,
som ingen Ting var verre.

5. Av Vit og Kunnskap, ser ein tidt,
at Folk vil skrøyta stort og vidt,
men naar det kjemer nærre,
so vita dei um Smaating best,
og minst um det, som trengdest mest,
og slikt er helder verre.

6. Og mangein Gut læst vera klok
og skriver stort i Blad og Bok,
og naar du ser det nærre,
so er det litet Gagnet i,
og skal du fara etter di,
so fer du fulla verre.

18. Uvitingskap.

1. Det feller so maklegt at røda
um det, som ein minst hever røynt,
og lægja aat annan Manns Møda
og drøsa um alt, som er løynt.
Um Framferd ein myket kann skravla,
naar sjølv ein fær alt utan Skort;
men den, som mot Bakken skal kravla,
han fær ikkje renna so fort.

2. Ein Etar med Svipa si smeller
og kjøyrer um Land og um Strand;
paa Bønderne jamna han skjeller,
at inkje dei dyrka sitt Land.
Jau, fekk han ein Gard til si Føda
og inkje til Løn, som du veit,
eg tenkjer, han bøygdest av Møda,
han vardt ikkje vidare feit.

3. Ein Etar maa Sjofolket lasta:
dei fara no berre med Skrap;
sin Vinning paa Sjoen dei kasta
og driva si Fiskja med Tap.
Jau, skulde han sjølv søkja Maten
i Storm paa det huskande Hav,
det vardt vel so maateleg Baten,
og Modet det dovnad' vel av.

4. Ein Tugtemann slett inkje lider,
at Folk søkja Moro og Lyst.
Han gløymer dei framfarne Tider,

daa sjølv han til Moro var tyrst.
Kven veit, um han Skaali si sette
ifraa seg, fyrr fullnøgd han vardt?
Naar Katten hev' fenget sin Mette,
so snakar han inkje so hardt.

5.Og stødt vil Uvitingen vona,
at ingen fekk Vit utan han;
og stødt vil han skjemma og tjona
den Ting, som han sjølv ikkje kann.
Alt gamalt han ned vilde grava,
naar berre so vist han slapp til.
Men endaa den Voni me hava:
han vinn ikkje alt, som han vil.

---

19. Høgferd.

(Tone: Du Olemann i Høydal, no kann du vera blid.)

1. Alt det som no skal duga, det lyter vera stort;
for upp i Høgdi vilja no alle Folk so fort.
Det teiknar til, at alle den same Hugen faa
at fara som dei store, og inkje som dei smaa.

2. Dei unge gilde Gutar dei tykja, det er ilt,
at andre Land skal hava so ofsa myket gildt,
at Folket der kann skrøyta og kosa seg so godt
og skræma sine Grannar og hava deim til Spott.

3. Det er ein Harm at høyra ifraa eit annat Land,
at der er større Rikdom og alt i større Stand.
Det er so vondt at vita, at ut i Landet der

skal vera større Byar og større Hus en her.

4. Ja, der er Husi høgre med fleire Fargar paa
og myket større Salar i Husom til at sjaa
og fleire Folk i Gata og myket større Skraal
og fleire stora Bøker og frægare Maal.

5. Der er det fleire Kjolar, og ny er kvar ein Klut;
med halvtaars-gamle Klæde fær ingen ganga ut.
Der er det fleira Fruer, som pryda kann sin By
med myket større Stakkar og finare Ty.

6. Der ut i andre Landet dei kunna halda Lag
med Drykkjer og med Retter av mange hundrad Slag
og standa stolt um Bordet og drikka si Skaal
med dundrande Talar i eit sprikjande Maal.

7. Ein Arming er no inkje den rike Mannen lik,
men endaa kann han braaka og laast vera rik;
og sturar han seg upp, er han lika blank at sjaa,
for Kroppen er vel jamgod, naar Klæde koma paa.

8. Det er den største Gleda, ein liten Fyr kann faa,
at han slepp upp i Høgdi, so Folk maa honom sjaa;
og kjem der so ein framand og rosar honom gildt,
so verd han so stolt, at han reint løyper villt.

9. Kven kann so undrast paa, at det feller honom kjært
at læra slike Ting, som dei rike hava lært,
at drikka same Drykken og gjera same Skraal,
at bera same Klædnad og læra same Maal.

10. Den Sida, som snur ut, er no den, som alle sjaa,
og det som er inn under, det ser no ingen paa.
Og sjaa me ut som Herrar, so faa me Herra-Rom,

so lenge til det syner, at Pungen han er tom.

---

20. Hugen til rikdom.

(Tone: No er alt so godt og vel.)

1. Var eg ung, og var eg rik,
so lærde eg vist at liva;
daa fekk eg vera ein Stormann lik
og stora Gaavor giva.
Daa fekk eg vida fara,
læra at inkje spara,
stødt giva ut forutan Sut,
so lenge som Pengarne vara.

2. Fyrst laut eg ut i eit annat Land
og sjaa dei største Stader,
der som er Folk av høgste Stand,
som bu i tetta Rader;
berre sjaa paa dei fine
og blaasa aat alle hine,
koma so heim
fraa all den Sveim
og byggja paa Husi mine.

3. So laut eg hava Sal paa Sal
med Speglar i alle Grunnar,
Fuglar i Bur i kvar ei Sval
og spanske Tre og Runnar;
Stallar med blanke Veggjer
og Hestar med lange Leggjer,
engelska Kyr og andre Dyr

so fullt som My og Kleggjer.

4. So laut eg hava ein Tenarstokk
og fine Folk og gilde;
dei skulde senda meg Sko og Sokk
og gjera alt, som eg vilde.
Daa eg slapp at bida,
eg slapp mot Kvelden kvida;
Grannar kom til meg kvart eit Bil,
so Kvelden lett maatte lida.

5. Vilde eg ut paa Friar-Veg.
so var ikkje mangt i Vegen.
Verfader kom og møtte meg
og var baade blid og fegen.
Ja, daa fekk eg den, eg vilde,
og alle Folk var snilde.
Kven skulde inkje hava Hug
til Gjestabod og Gilde?

6. Ein Ting er eg nokot rædd:
Det fanst vel endaa Lyte.
Den som i berre Sylv er klædd,
han vil hava Gull til Byte.
D'er ein Ting til at fæla
midt i den meste Kjæla:
en um eg leiddest av alt i Hop,
so var det til liti Sæla.

---

21. Att og fram.

(Tone: Je teente paa Kjølstad i Fjor.)

1. Det gjeng no so att og fram,
som fyrr det hever gjenget;
det heng millom Æra og Skam,
som fyrr det hever henget.
Dei tru, det skal ganga so fort
alt fram til nokot stort.
Men so tidt nokot stort er naatt,
so kjem det stedt nokot smaatt.

2. Av Rikdom det eingong var fullt
i desse Land og mange;
men so kom det Armod og Svult,
og nakne Kroppar og svange.
No er Rikdomen komen paa nytt,
so det singlar høgt og lydt.
Men eg tykjer, han gjenger so fort,
at det snart maa koma Skort.

3. Og med Viisdom var det so gildt
ein Gong i gamla Tider;
men sjaa til, um han inkje gjekk spillt,
og Daarskapen vann um sider.
No er Klokskapen komen so sterk,
at han skjemmer ut alle Verk.
Og naar Viisdomen so er for stor,
so kjemer vel Daarskap i Flor.

4. Det er no den gamle Gang
at allting veks og minkar.
Stor Fagnad er sjelden lang;
stor Sorg med Tidi linkar.

D'er myket, som læst vera traust,
og endaa so stender det laust;
og naar so ein Støyt kjemer paa,
so brotnar det av som Straa.

---

22. Gløymska.

(Tone: Det staar et Træ i min Faders Gaard.)

1. Det gløymest allting med Tidi av;
rundt um oss Gløymingi lurer.
Ein Mann or Huset fer til si Grav,
og Huset syrgjer og sturer;
men um ei Stund i det same Hus
er Leik og Gaman og Staak og Sus.
All Sorg og Sut
er sopad ut,
og Gløymska vinner paa Minnet.

2. Det vaknar stundom ein ofsa Strid;
han gjeng med ymise Vende;
dei rosa Vinningen kvar si Rid,
so ingen ser nokon Ende.
Og Hopen bisnar og lyder paa
og røder um det i kvar ei Kraa.
So døyr det av
med alt sitt Kav,
og Gløymska vinner paa Minnet.

3. Ein Diktar seter ei Bok i Hop,
som store Skifte skal gjera;
han skal no koma i slikt eit Rop,

at aldri gløymd han kann vera.
Men Minnet varer eit Aar og tvau;
det varer knapt inntil seks og sjau;
til tjugo Aar
det aldri naar;
for Gløymska vinner paa Minnet.

4. Um kjærleg Hug var det stundom sagt,
han aldri skulde faa Ende;
og endaa gjekk det no sidan skakt,
so Hug til Vanhug seg vende.
Men endaa trur eg no helst uppaa,
at Elsken vara til Enden maa.
Der vil eg snu
og inkje tru,
at Gløymska vinner paa Minnet.

---

23. Livet.

(Tone av Draumkvædet. El. Hava me gløymt vaare gamle Stev.)

1. Heimen er baade vond og god;
det skifter med Sut og Gaman.
Hæv er den, som med same Mod
kann taka mot alt tilsaman.

2. Vegen ligger so ymist til
med Staup og store Krokar.
Ein kjemer der, som ein inkje vil,
og fram i mange Flokar.

3. Sveinen stemner i Vegen radt

med stora Voner i Barmen;
han møter ymist ein Bakke bratt,
han møter stundom Harmen.

4. Um ein Stund han fær ein Stur;
det hever sit gamle Gjenge:
Gleda gløymest, fyrr du trur,
men Sorgerna sitja lenge.

5. Kjem han sturen i Verdi ut,
so fær han liten Fagnad;
ho snur seg burt ifraa all Sut;
so klagar han paa sin Lagnad.

6. Han lastar Verdi, som er so snar
fraa Sorg til Leik at venda.
Han gløymer lett, at det same var
hans eigen Hug, kann henda.

7. Strenge Dagar maa koma paa,
men etter koma dei milde.
Den største Hugnad me stundom faa,
der minst me vona vilde.

8. Lauvet fell um Hausten av,
um Vaaren atter det spretter.
Dauden herjar um Land og Hav,
men Livet kjem altid etter.

9. Stormen sopar i Skogom hardt,
so Tre og Kvister brotna;
men grøne Kvister vil renna snart
av Rotom til deim, som rotna.

10. Kjært er Livet med all sin Harm;

det klaarnar, alt som det gjenger.

Men endaa treng eg ei Von i Barm

um eitt, som varer lenger.

---

24. Nøgje.

---

1. Dei segja no, Verdi skal vera so vond,
og sant nog det ofta kann finnast;
men vistnog me saago ein fagnadfull Stund
langt oftar', en sjølve me minnast.
Me tenkja for kort
og venta for stort,
og difyre kjenna me ofta Skort.

2. Um endaa i Heimen er Trældom og Tvang
og Folk, som for store vil vera,
um Sanning og Rett verder heft i sin Gang,
og Smaafolk faa Skjemder at bera;
so sjaa me daa tidt,
det teiknar seg blidt,
at Umbot vil koma, der alt var for stridt.

3. Høgt upp yver alle dei Herrarne smaa
er ein med eit sterkare Rike;
han læter sitt Ljos og sin Varme naa
til faatøke Folk som til rike.
Han giv utan Skil,
naar Timen er til;
han giv sina Gaavor til kven han vil.

4. Dei arme fekk ofta ein Rikdom i Barm,

ein Skatt i sitt Mod og sitt Lynde;
dei ganga med Von gjenom Saknad og Harm
og finna seg Hugnad og Ynde.
Dei fara fram stilt
og taka det mildt
og lindra og lækja, der nokot er ilt.

5. Rundt um er ein Heim, som af Fagnad er full.
Sjaa alle dei Liv, som der liva,
og Soli, som straar yver Doggi sit Gull.
og Blomen, som opnar si Skiva.
Um vel du vil sjaa
vaa berre eit Straa,
du kann ikkje meir en at undrast derpaa.

6. Men den, som gav Liv i so rikelegt Tal
og Kraft, som vel ingen kann tyda,
han hever vel endaa ein romare Sal
med endaa ei rikare Pryda.
D'er litet, me sjaa,
og litet, me naa,
mot alt, som i Vonom der vera maa.

Tillag.

Livssyn.

(Tone: I Fior gjætt' eg Gjeiter i djupaste Dalom.)

1. Det stiger ein Sukk yver Heimen so vida,
der Tiderna vendast, og Ætterna kvida:

Kvi fer daa all Vænleike stundom so illa?

Kvi gjenger so ovmyket Liv daa til Spilla?

2. Det veks ut i Grendom so livlege Flokkar

med leikande Mod og med vonfulle Tokkar.

Um stokkutte Stunder er Flokkarne skilde,

og mange kom aldri so langt, som dei vilde.

3. Det kveikjest eit Ljos i ein mødeleg Skugge,

og Grenderna sjaa det med Fagnad og Hugge.

Det dimmest og stoknar, naar mest ein det trenger.

Kvi kunde det Ljoset daa ei standa lenger?

4. Eit Hjarta, som nyst hever Maken sin funnet,

er rikar' en den, som eit Land hever vunnet.

Men Maken fell fraa, og all Fagnad forgjenger.

Kvi kunde den Fagnad daa ei vara lenger?

5. Det kjemer ei Stemna med Kjenningar saman;

di lenger det varer, di meir er det Gaman.

Men Skilnaden kjemer, og Samnaden gjenger.

Kvi kunde den Stemna daa ei vara lenger?

6. So hever det gjenget i framfarne Tider

med Ætter, som eldest og gløymdest um sider.

Dei spurde, kvi ingen kann læra sin Lagnad

og tyda sin Hug til ein endelaus Fagnad.

7. Men ovan or Høgdom ei Røyst hever svarat

og Mannen mot Utol og Vonløysa varat.

Og Ætterna lærde det Ord, som dei fingo,

og glad' i sin Hug utor Heimen dei gingo.

8. Og faafengt i Gisningar Mannsbarnet grever;

hans Umsyn i Uppheimen verder for snæver.
Med alt, som han grundar, han kjem ikkje lenger,
og stødt til det heilage Ordet han trenger.

Ivar Aasens *Symra.* er lastet ned gratis fra bokselskap.no